

**W POSZUKIWANIU LEGITYMIZACJI ETYCZNEJ
ZASAD ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ**

KRZYSZTOF SZCZUCKI

W POSZUKIWANIU LEGITYMIZACJI ETYCZNEJ
ZASAD ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2020

Recenzje:

dr hab. Magdalena Budyn-Kulik, prof. UMCS

dr hab. Jarosław Utrat-Milecki, prof. UW

Redaktor prowadzący:

Michał Zgutka

Redakcja i korekta:

Jerzy Lewiński

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Copyright © by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2020

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Warszawski, Wydział Prawa i Administracji

Monografia została napisana w ramach projektu „Impact of the principle of human dignity on the concepts of liability in criminal law” finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki, nr projektu: 2015/19/D/HS5/00526

ISBN 978-83-66470-15-6

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: *Mercurius*

Druk i oprawa: MCP, Marki

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. Legitymizacja prawa karnego	15
1.1. Obowiązkiwanie a legitymizacja prawa karnego	15
1.2. Wybrane znaczenia legitymizacji	24
1.3. Legitymizacja prawa odwołująca się do etyki	32
1.4. Podsumowanie	47
Rozdział 2. Godność człowieka jako podstawowe źródło kryteriów legitymizacji etycznej w prawie karnym	58
2.1. Zagadnienie wstępne	58
2.2. Treść zasady godności człowieka	60
2.2.1. Dwa ujęcia godności	62
2.2.2. Powszechna deklaracja praw człowieka i prawnoczułowiecze rozumienie godności	69
2.2.3. Godność jako wymóg podporządkowania prawa dobru osoby ..	74
2.2.4. Różne konteksty odczytania godności	91
2.2.5. Interpretacja <i>Panien dworskich</i>	97
2.3. Godność człowieka w orzecznictwie sądów	99
2.3.1. Godność człowieka w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego	99
2.3.2. Orzecznictwo Sądu Najwyższego	105
2.3.3. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	107
2.3.4. Orzecznictwo Sądu Najwyższego w USA	111
2.4. Podsumowanie	117
Rozdział 3. Zdolność do ponoszenia odpowiedzialności w kontekście sporu o wolną wolę	125
3.1. Zagadnienia wstępne	125
3.2. Problem wolnej woli. Napięcie pomiędzy determinizmem i indeterminizmem	127
3.3. Odpowiedzialność karna a neuronauka	143
3.4. W kierunku „neuroskromności”	153
3.5. Podsumowanie	157

Rozdział 4. Zagadnienia antropologiczno-etycznej analizy zachowania	164
4.1. Zasadność odwoływania się do filozofii	164
4.2. Problem podstaw odpowiedzialności moralnej	174
4.3. Struktura ludzkiego działania	184
4.3.1. Charakterystyka czynu ludzkiego i kryteria jego oceny	186
4.3.2. Skutki czynu a problem odpowiedzialności	199
4.3.3. Wyłączenie odpowiedzialności za czyn	206
4.4. Odpowiedzialność i jej zasady	213
4.4.1. Konieczne przesłanki odpowiedzialności człowieka	213
4.4.2. Traf moralny	219
4.5. Podsumowanie	223
Rozdział 5. Legitymizacja etyczna wybranych konstrukcji karnoprawnych . . .	225
5.1. Uwagi wstępne	225
5.2. Odpowiedzialność za zaniechanie	228
5.3. Obrona konieczna	247
5.4. Koncepcja prawa karnego obcych	264
5.5. Podsumowanie	277
Zakończenie	279
Bibliografia	283
Indeks osób	304